

Yderområder

Det handler om omstilling – ikke afvikling eller vækst

Med udgangspunkt i yderområdernes særlige kvaliteter kan afvikling vendes til udvikling – ikke i form af økonomisk og befolkningsmæssig vækst, men i form af omstilling. Det er budskabet fra 'Mulighedernes Land' - et partnerskab mellem Thisted og Lolland kommuner, Bornholms Regionskommune og Realdania.

Af | Louise Lyng Bojesen, centerchef for Teknik og Miljø, Bornholms Regionskommune, Jesper Holt Jensen, teknisk direktør, Thisted Kommune, Birgitte Rønnow, udviklingschef for Udvikling og Erhverv, Lolland Kommune og Karen Skou, programchef, Realdania.

Debatten om Danmarks yderområder standser ofte ved overfladiske betragtninger om, at byerne vokser, og at yderområderne er på vej til at lukke og slukke. Den unuancerede tilgang begrænser vores evne til at skabe en bæredygtig fremtid. Igennem 'Mulighedernes Land' har vi i seks år fokuseret på at skabe konkrete eksempler på udvikling, som kan vise andre veje. Ikke for at knække kurven, men for at vise at der på trods af faldende befolkningstal er potentiale for udvikling. Vi taler hverken om afvikling eller om vækst, men om omstilling. Det kræver nye måder at tænke på, det kræver svære beslutninger, og det kræver ikke mindst et nationalt samarbejde. Men det kan lade sig gøre.

Mulighedernes Land

Da vi for seks år siden gik sammen om Mulighedernes Land, var det fordi vi troede på, at vi kan skabe positiv ud-

vikling i vores kommuner. Vi gjorde det også med en bevidsthed om, at vilkårene for udvikling er radikalt anderledes i yderområderne, end de er i de store byer, og at vi i lang tid fremover må forvente økonomisk og befolkningsmæssig tilbagegang. Vores succeskriterium for god udvikling er derfor ikke traditionel vækst, men at bidrage til omstilling.

Denne omstilling er en bred proces, hvori Mulighedernes Land kun er et af mange tiltag. Mulighedernes Land har dog været vigtig, fordi projektet har vist os nødvendigheden af, at vi fokuserer på de potentialer, som de enkelte steder rummer. Resultatet af vores samarbejde er 16 konkrete projekter, som har skabt udvikling i egne, hvor statistikkerne ser sorte ud.

Lokal og turistmæssig værdi

Projekterne er meget forskellige, men man kan overordnet skelne mellem projekter med lokalt fokus og projekter,

som både har turister og lokale som målgruppe.

Projekter med primært lokalt fokus er lavet i tæt samarbejde med og i flere tilfælde af borgerne. De tager i høj grad udgangspunkt i potentialer, som ligger i de mennesker, foreninger og lokale virksomheder, der er på stederne. Det er bl.a. tilfældet med nye byrum og kulturhuse i Frøstrup og Bedsted (Thisted), nye byrum i forbindelse med nedrivning af forfaldne huse i Vestervig (Thisted), stier ud i landskabet i Klemsker og Østerlars (Bornholm) samt nye byrum og en identitet som energilandsby i Horslunde (Lolland). Arkitektonisk er disse projekter som oftest lavmælte med fokus på funktion.

Projekter, som tillige har fokus på turister, er også udarbejdet i tæt samarbejde med lokale partnere, men betoner i højere grad en arkitektonisk formgivning med udgangspunkt i det fysiske sted og dets historie. For eksempel

"Storbyerne gennemgik deres omstilling i 1980'erne og 1990'erne, hvor de oplevede en dramatisk nedtur. De fandt en vej ud af krisen med nye typer af erhverv og markant forandrede livsformer. Vi står midt i vores krise..."

Mulighedernes Land

'Mulighedernes Land', et partnerskab mellem Realdania og Thisted Kommune, Lolland Kommune samt Bornholms Regionskommune. Partnerskabet har siden 2007 realiseret 16 fysiske og nytænkende projekter med en samlet økonomi på 245 millioner kroner.

Læs mere på www.realdania.dk

Her kan også downloades en folder for hver kommune med en kort fortælling om hvert projekt samt kontaktinformationer til projektlederne.

et nyt havnebad i Hasle (Bornholm), et nyt multihus i Hammerhavn (Bornholm), nye promenader og aktivitets-huse i Klitmøller, Krik og Nr. Vorupør (Thisted), samt nye byrum i landsbyerne omkring Knuthenborg Safaripark (Lolland). I alle disse projekter har der været afholdt arkitektkonkurrencer, og kommunerne har taget stort ejerskab for at sikre en kvalitet, der giver genlyd udover den lokale kontekst.

Langsigtet omstilling

Projekterne i Mulighedernes Land er gode eksempler på den type af udvikling, som vi er nødt til at satse på. Vi kan ikke bare skære ned og vente på, at vi en dag når bunden. Vi er nødt til at investere for at skabe bedre bosætningskvaliteter, styrke vores turisme og støtte nye erhverv.

Fra starten var det afgørende for os at binde projekterne op på en langsigtet kommunal udvikling. Kulturhusene i Frøstrup og Bedsted i Thisted Kommune er udvalgt, fordi de har potentiale til at blive centre for kultur- og foreningslivet i en række landsbyer. På Bornholms

nordvestlige kyst er en række rå industriområder i Hammerhavn, Vang og Hasle omdannet til rekreative områder med høj arkitektonisk kvalitet. Det har givet en ny type af turistattraktioner, der fornyer den klassiske bornholmske turisme. Endelig har de to landsbyer Hunseby-Maglemer og Bandholm, der ligger ved ind- og udkørslerne til Knuthenborg Safaripark, fået et fysisk løft, som giver de mere end 200.000 årlige besøgende en smukkere velkomst til Lolland.

Visioner for fremtiden

For kommunerne er Mulighedernes Land udtryk for en tankegang, hvor vi ikke er nær så optagede af 'hvem der står for tur', men i stedet fokuserer investeringerne der, hvor vi i dialog med borgerne kan se, at vi gør en langsigtet forskel. På den måde er Mulighedernes Land del af en grundlæggende forandring i vores måde at tænke på, som også påvirker vores prioriteringer i forhold til skoler, daginstitutioner, infrastruktur, kultur- og fritidstilbud, erhvervsfremme mm. Det arbejder vi

videre med i alle tre kommuner, og vi har i Lolland Kommune og Bornholms Regionskommune netop indgået aftale med Realdania om visionsprojekterne 'Lolland 2030' og 'Bornholms fremtid'.

Målet med visionsprojekterne er at give realistiske bud på yderområdernes rolle i fremtidens Danmark. Vi har fokus på det, vi kan: produktion, grøn energi, rekreation, turisme samt fødevarer, og vi er overbeviste om, at vores aktuelle udfordringer ikke er udtryk for en permanent tilbagegang, men for en overgang fra en type af økonomi til en anden. Det er en omstilling, som vil gøre ondt, men som er nødvendig. Storbyerne gennemgik deres omstilling i 1980'erne og 1990'erne, hvor de oplevede en dramatisk nedtur. De fandt en vej ud af krisen med nye typer af erhverv og markant forandrede livsformer. Vi står midt i vores krise, og vi skal finde vores vej til omstilling. Med stort lokalt mod og nationalt samarbejde er vi overbeviste om, at det vil lykkes – og at det vil styrke hele Danmark. Danmark er trods alt for lille til yderområder. ●